

**Aan 't werk:
samen,
duurzaam
en innovatief**

Bestuursakkoord 2015 – 2019

**Waterschap
De Dommel**

CDA

Ongebouwd

Natuurterreinen

Aan 't werk: samen, duurzaam en innovatief

1. Een krachtig waterschap in een dynamische maatschappij

Onze omgeving verandert en ook het bestuur van het waterschap verandert. Het waterschap en het waterschapsbestuur bewegen zich steeds meer in het politieke speelveld.

De partijen in het Algemeen Bestuur gaan graag de uitdaging aan om in deze mondige en complexe samenleving tot een duurzame realisatie van waterdoelen te komen tegen aanvaardbare kosten. De kracht van het waterschap als dé uitvoeringsorganisatie voor duurzaam regionaal en lokaal watermanagement blijft voor ons voorop staan. Dit bestuursakkoord gaat hier nader op in.

Met dit akkoord geven we de hoofdpunten aan van de effecten die we willen bereiken en waarop we willen sturen. Dit akkoord is echter geen spoorboekje: details en concrete oplossingen hebben we hierin niet opgenomen. Dat wil niet zeggen dat het vrijblijvend is.

2. Het ontwerp Waterbeheerplan als basis

Het ontwerp Waterbeheerplan 'Waardevol water' is in de vorige bestuursperiode door het algemeen bestuur in ontwerp vastgesteld. Dit plan is ook voor ons de basis in onze bestuursperiode. Wij zien dit plan als een inspirerende uitnodiging aan onze partners en inwoners in het gebied om samen met het waterschap te werken aan de wateropgaven in Midden Brabant. Zowel voor de korte termijn oplossingen als de uitdagingen met een langere adem.

In onze bestuursperiode streven we naar een realisatie van ten minste de helft van de in het ontwerp waterbeheerplan (bijlage1) opgenomen prestaties om de beoogde effecten voor de waterthema's te behalen.

Met dit waterbeheerplan weten alle gebruikers van het water in ons beheergebied waar het waterschap voor staat, wat de uitdagingen zijn voor de komende planperiode en wat gebruikers van ons mogen verwachten. Met verwijzing naar het waterbeheerplan, kan dit bestuursakkoord op hoofdlijnen blijven.

Vijf nieuwe uitdagingen uit het waterbeheerplan

- Voldoende water voor landbouw en natuur: dit vraagt een integrale aanpak.
- Wateroverlast en hittestress: samen met gemeenten op zoek naar de beste oplossingen voor de watervraagstukken in de bebouwde omgeving.
- Kringloopdenken: grondstoffen en energie uit afval, grondwater aanvullen met regenwater en gezuiverd afvalwater.
- Ongewenste stoffen: met partners in de gehele keten zoeken naar meest kosteneffectieve oplossingen voor problemen van medicijnresten en andere ongewenste stoffen in het water.
- Vergroten waterbewustzijn: draagvlak voor waterbeheer scheppen door gebruikers in de eigen leefomgeving bewust te maken van de waarden van water.

Voor de periode 2016 -2021 hebben we concrete opdrachten te voldoen vanuit het Bestuursakkoord Water, het Deltaprogramma, de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000. Deze opgaven zijn gekoppeld aan strikte deadlines. We blijven doen wat we de afgelopen jaren al succesvol hebben uitgevoerd.

Meer dan voorheen willen we daarbij inspelen op initiatieven van derden en kansen die zich voordoen in ons gebied. Dat betekent dat we als waterschap richtingen aangeven voor de komende jaren, maar vooral ook ruimte laten aan anderen om met ideeën en oplossingen te komen.

Door met een open houding samen op te trekken met bestaande en voor ons nieuwe spelers in het sociale en economische speelveld kunnen we een voedingsbodem creëren van waaruit sociale, bestuurlijke en technische innovatie mogelijk is. Wij zijn er van overtuigd dat hierdoor synergie ontstaat en slimme oplossingen mogelijk zijn, met een veerkrachtiger watersysteem en kostenbesparingen als resultaat.

3. Kostenbewust handelen

Voor de belastingopbrengsten hanteren wij een maximale stijging van gemiddeld 2% per jaar over de totale bestuursperiode. Dit in aansluiting op de indicator die in het landelijke Bestuursakkoord Water en door de Tweede Kamer wordt gehanteerd.

We leven echter in onzekere economische tijden. Op het moment dat de inflatie fors boven de 2% uitkomt, of indien we een nog grotere of kleinere bijdrage moeten leveren aan het hoogwaterbeschermingsprogramma of bij wijziging van taken, zullen wij het kader voor de belastingopbrengsten heroverwegen.

Op basis van helderheid in de opbouw van de kosten en de verdeling van de lasten kunnen we in gesprek gaan over onder andere kostentoedeling en kwijtschelding. Steeds op basis van een analyse van baten en lasten voor alle groepen in de samenleving.

Wij zijn ons ervan bewust dat de kosten voor het waterschap toenemen, conform de landelijke trend als gevolg van groeiende investeringen in het watersysteem en de waterketen en onze bijdrage aan het hoogwaterbeschermingsprogramma en dat daarmee ook de lasten voor inwoners en bedrijven stijgen. We zien het dan ook als onze taak om kostenbewust te handelen bij de te maken keuzes op korte, middellange en lange termijn.

Financiën

Vanaf 2006 zet ons waterschap stevig in op beheersing van de ontwikkeling van de kosten door procesoptimalisatie en sturing op totale personeelskosten. De doelstelling van 15% kostenreductie (1% onder inflatie in de planperiode 2006-2020) is in 2012 binnen zes jaar gehaald.

Vanaf 2011 betalen wij mee aan de bescherming tegen hoogwater in andere delen van ons land en aan muskusrattenbestrijding. Deze extra kosten moeten worden 'inverdiend' door onze taken efficiënter uit te voeren. Dat doen we onder andere door samen te werken met gemeenten en de andere Brabantse waterschappen. In combinatie met o.a. besparingen door innovaties, aanbestedingsvoordelen en het temporiseren van projecten, heeft dat ons afgelopen jaren tientallen miljoenen bespaard en levert dat ook de komende jaren tientallen miljoenen op. Het hoogwaterbeschermingsprogramma gaat echter om een dermate groot bedrag (10 miljoen per jaar in de exploitatie), dat we niet kunnen voorkómen dat de tarieven toch stijgen. We hadden liever helemaal geen stijging van de tarieven gehad, of ze maximaal laten stijgen op het niveau van de inflatie. Het is voor ons geen reële oplossing om de tarieven te beperken door minder in watersysteem en waterketen te investeren. Een jaarlijkse besparing van €1 miljoen betekent bijvoorbeeld dat we €10 mln. minder aan investeringsprojecten kunnen besteden. Dat zou het onmogelijk maken om de doelen uit het waterbeheerplan te realiseren en daarmee aan onze verplichtingen te voldoen.

De hoogte van de tarieven wordt voor een groot deel bepaald door ontwikkelingen waar wij geen invloed op hebben, zoals de WOZ-waarde of het aantal vervuilingseenheden. Daarom leggen we ons niet vast op de *tariefsontwikkeling*, maar wel op de ontwikkeling van de *belastingopbrengsten*. We willen dat deze zo min mogelijk stijgen, maar tegelijkertijd is ons uitgangspunt om het waterbeheerplan te realiseren. Daarom geven we als nieuw kader dat de belastingopbrengsten maximaal 2% per jaar mogen stijgen. Dit is inclusief inflatie. Een maximum van 2% stijging van belastingopbrengsten betekent een taakstellende bezuiniging van ca. €750.000 tot €1 miljoen cumulatief per jaar. Hierbij is reeds rekening gehouden met een lagere rekenrente.

Daarom richten wij ons ook op synergievoordelen vanuit samenwerking, innovatie en duurzaam ontwikkelen.

We zoeken steeds naar mogelijkheden om de opbrengsten te verhogen en de kosten te verlagen, bijvoorbeeld door duurzame energie te produceren en te gebruiken en door grondstoffen uit onze afvalstromen terug te winnen en te vermarkten.

Wij laten ons dan ook uitdagen hoe wij tegen de laagste maatschappelijke kosten onze projecten, activiteiten en het beheer en onderhoud van zowel het watersysteem als de waterketen kunnen organiseren. Als hierbij ons beleid in de weg staat, onderzoeken we de mogelijkheden om onze eigen regels of die van onze partners te veranderen. Maar we staan ook open om nieuwe creatieve initiatieven te belonen.

Tegen de laagst maatschappelijke kosten betekent ook dat we ervoor open staan om watertaken uit te voeren met of voor onze partner-overheden, als dit leidt tot lagere kosten of een hogere kwaliteit voor de inwoners of bedrijven.

4. Zichtbaar water, waterschap en waterschapsbestuur

Zichtbaar water, zichtbaar schap

Bewustwording in de samenleving over de waarde én de overlast van water moet groter. Deze bestuursperiode werken we uit welke middelen we hiervoor in gaan zetten, door uitbreiding of aanpassing van de educatie en communicatie die het waterschap nu al inzet. De jeugd is voor ons een belangrijke doelgroep. We omarmen [de tien gouden regels](#) van het nationale jeugdwaterschapsbestuur.

De taken van het waterschap stellen we centraal. De waterdoelen komen vanuit Europa, het Rijk en de Provincie en ook inwoners en partners hebben waterwensen. Bij het realiseren van deze doelen en wensen leggen we steeds de verbinding met de belangen van de gebruikers in, op en rond het water. Met deze synergie dragen we niet alleen bij aan een duurzamer en veerkrachtiger watersysteem en betere waterkwaliteit, maar ook aan andere belangen en wensen vanuit de maatschappij.

Besparingen

Om binnen deze 2% stijging van belastingopbrengsten te blijven denken we aan de volgende maatregelen:

- Verdere intensivering van de samenwerking met gemeenten in de waterketen (doelmatig waterbeheer).
- Verdere intensivering van winnend samenwerken (samenwerking met de Brabantse waterschappen).
- Samenwerking met derden bij de keuze en uitvoering van (watersysteem)projecten.
- Meer focus op beheer en onderhoud voor behalen van resultaten in plaats van het doen van projectinvesteringen.
- Intensivering van innovatie (van afvalstoffen naar hergebruik grondstoffen, energieopwekking uit afvalstromen).
- Verdergaande procesoptimalisatie.

Kostenbewust en innovatief

Oude oplossingen zijn soms ontoereikend. Nieuwe technieken en werkwijzen zijn nodig om een antwoord te geven op de grote uitdagingen waar we met het waterbeheer voor staan: steeds intensiever ruimtegebruik, toenemende gevolgen van klimaatverandering. En een maatschappelijke druk om met minder middelen het waterbeheer uit te voeren. Mooie voorbeelden van nieuwe technieken en werkwijzen zijn:

Versterken van de bodem: economische winst bedrijven én waterwinst

Een gezonde bodem werkt als een spons en houdt water en meststoffen vast voor het gewas. Dit leidt tot hogere gewasopbrengsten, langer vasthouden van water en minder emissies naar grond- en oppervlaktewater. Het bevorderen van zowel de kennis over de bodem als het nemen van maatregelen die de bodemkwaliteit verbeteren is daarmee goed voor de waterkwaliteit én de ondernemer.

We zoeken naar nieuwe vormen om de samenleving te betrekken en de afstand tussen waterschap en inwoners te verkleinen. Hierbij gaan we nauw samenwerken met de gemeenten in ons gebied en met lokale bewonersgroepen.

We zullen mensen meer uitnodigen om met initiatieven te komen en te participeren. Zodat mensen trots kunnen worden op hun bijdrage aan een beter watersysteem.

Dat betekent niet alleen afwachten tot anderen met iets komen. We zullen het zelf organiseren en stimuleren, bijvoorbeeld door partijen bij elkaar te brengen en kennis over te brengen.

We zijn ervan overtuigd dat als initiatieven van derden zelf komen, dit meer rendement oplevert. Sneller en doelmatiger door een meer ondernemende aanpak.

Zichtbaar waterschapsbestuur

Met de Europese, nationale en provinciale wateropgaven is de agenda voor onze bestuursperiode al voor een groot deel gevuld. Toch ziet het bestuur een kans om door zichtbaar aanwezig te zijn en door uitnodigend te opereren, het broodnodige verschil te maken. Wij kunnen en willen een meer zichtbaardere rol pakken en de steeds groter wordende relevantie van het waterschap duidelijk maken. We verkennen de mogelijkheden hoe het algemeen bestuur een grotere rol kan spelen in het vergroten van de bewustwording en het betrekken, motiveren en waarderen van inwoners, organisaties, agrariërs en bedrijven.

5. Ruimte voor dialoog

Een breed of zelfs een totaal gedragen bestuursakkoord. Dat was en is ook nu de inzet van de fracties van het algemeen bestuur die het akkoord ondertekenen.

We willen geen punten aan de voorkant dichttimmeren, maar ruimte laten voor nieuwe inzichten, werkwijzen en oplossingen en daarover met elkaar de dialoog aangaan. Daarom kiezen we bewust voor een akkoord op hoofdlijnen.

We willen niet alleen het waterschap dicht bij de inwoners brengen, maar ook het waterschapsbestuur. Een zichtbaar waterschapsbestuur vraagt om bestuurlijke vernieuwing: gericht op een stevigere kaderstellende rol, vanuit kennis over alle belangen van de watergebruikers in ons gebied. Van recreant tot bedrijf, in de stad en op het platteland. Dat vraagt om actieve betrokkenheid van het algemeen bestuur en aanpassing

Meer voorbeelden van kostenbewust en innovatief

Medicijnresten: een integrale ketenaanpak

Een integrale ketenaanpak om negatieve effecten van medicijnresten in water te beperken. Onder het mom “wat niet in het water komt, hoeft er ook niet worden uitgehaald” kunnen we komen tot maatschappelijke kosteneffectieve oplossingen. Zo voorkomen we dat wij als waterbeheerders alleen met kostbare end-of-pipe oplossingen op de rioolwaterzuivering worden geconfronteerd.

Slimme sturing in waterketen en watersysteem

Centraal in de aanpak van het project Kallisto staat sturing op basis van ontvangende waterkwaliteit. Vanaf de riolaansluitingen bij de mensen thuis tot aan de lozing van het gezuiverde water op de beek beschouwen we de afvalwaterketen als een geheel. Door het nemen van de juiste sturings-, bergings- en zuiveringsmaatregelen tegen zo laag mogelijke kosten neemt de ecologische belastbaarheid van de watergangen waarop wordt geloosd af.

*We zetten in op een combinatie van *High tech* en *Building with Nature*.*

High tech maatregelen maakt ‘real time control’ in het watersysteem mogelijk. Denk hierbij aan combinaties van gebruik van o.a. datamodellen, satellietbeelden en weersvoorspellingen en bestuurbare stuwen. Met *Building with Nature* benutten we natuurlijke processen om bij de inrichting en het beheer en onderhoud van het watersysteem onze waterdoelen te realiseren. Met slimme, kleinschalige en goedkopere ingrepen richten we ons op de kwaliteit en stuurbaarheid van het watersysteem (bijvoorbeeld ‘dood hout in de beek’ en het ‘maai-BOS’: doelgericht maaien op basis van een beslissingsondersteunend systeem).

van de wijze waarop dossiers in het algemeen bestuur en zijn commissies worden behandeld en besproken. We blijven daar de komende bestuursperiode aan werken. Dit is niet een eenmalige actie, maar een continue veranderingsproces, waar wij in onze bestuursperiode stapsgewijs aan blijven werken.

We stellen hiertoe een tijdelijke bestuurlijke werkgroep in, met deelnemers vanuit het algemeen bestuur. Deze werkgroep heeft de opdracht om te komen met voorstellen ten aanzien van de wijze waarop we onze kaderstellende, richtinggevende en controlerende rol kunnen versterken en hoe we helderheid kunnen geven over wat het bestuur en partijen afzonderlijk hebben ingebracht en gerealiseerd.

We zetten het samenspel binnen en tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur zoals we dat in de voorgaande bestuursperiode hebben gezien in deze bestuursperiode voort: kritisch en respectvol naar elkaar.

We staan voor grote uitdagingen: er moet een berg werk verzet worden. De sterk versnipperde veelheid aan belangen in ons gebied vraagt om een breed gedragen aanpak om doelen te kunnen realiseren. Een breed gedragen bestuursakkoord en een brede bestuursformatie is daarvan een weerspiegeling.

In bijlage 1 vindt u de samenstelling van het dagelijks bestuur en de globale verdeling van de portefeuilles. We zijn er van overtuigd met dit dagelijks bestuur een collegiaal en daadkrachtig team te hebben dat met enthousiasme aan het werk gaat: samen, duurzaam en innovatief.

Bestuurlijke vernieuwing

Onderwerpen waar de bestuurlijke werkgroep zich over kan buigen zijn bijvoorbeeld:

- Verkenning van nieuwe werkvormen in het besluitvormingstraject van het algemeen bestuur. Met als doel om een goed beeld te krijgen van belangen en wensen van verschillende belanghebbenden en de effecten van mogelijke oplossingsrichtingen. Daarmee kunnen we betere afwegingen maken, richting geven en kaders stellen.
- Hoe houdt het algemeen bestuur niet alleen zicht op doelbereik binnen de door het bestuur gestelde kaders, maar is het ook in staat om richting en kaders tijdig bij te sturen. Wat vraagt dit aan type informatie en hoe wordt deze gepresenteerd. In welke situaties heeft het bijvoorbeeld een meerwaarde om varianten uit te werken en in het bestuur te behandelen.
- Willen de leden van het algemeen bestuur een ambassadeursrol vervullen, en op welke wijze kan dat concreet vorm krijgen?
- Maar ook praktische vraagstukken kunnen aan bod komen. Zoals op welke momenten willen we vergaderen, zodat we recht doen aan de wensen van de algemeen bestuursleden, maar eveneens rekening houden met de wensen van het publiek.

Bijlage: Portefeuilleverdeling 2015 - 2019

De heer P.C.G. (Peter) Glas Watergraaf	Bestuur & Communicatie Calamiteiten Internationaal / grensoverschrijdende samenwerking Mens & Organisatie
Mevrouw E.H.T. (Els) Stravens	Financiën & Belastingen Facilitaire zaken Handhaving ICT
De heer J.L.J. (Jac) Hendriks	Gebiedsportefeuille Tilburg e.o. Waterthema's Natuurlijk water en Mooi Water Water in de stad Monitoring
De heer A.H.C. (Lex) Huijbers	Gebiedsportefeuille Eindhoven e.o. Waterthema's Droge Voeten en Voldoende Water Beheer & Onderhoud Grondbeleid
De heer J.A. (Jan) Verhoeven	Waterketen Doelmatig waterbeheer Waterthema Schoon Water